

Sillens nationaldag 6 juni på Klädes-
holmen är en folkfest som drar mängder
av besökare till långbord fyllda med sill.
Foto: Magnus Bråse.

SILL OCH KULTUR I SKYDDADE HAMNAR

Stora Dyrön, Åstol och Klädesholmen är tre mindre öar som har mycket att erbjuda. Mufflonfår, ostkaka, bastu, Sillens dag, hisnande vandringar och salta bad är bara något av vad de småtrevliga öarna kan visa upp. Lägg dessutom till skyddade gästhamnar så blir besöket än mer lockande. Text & foto: Jerker Norlander

Södra hamnen på Dyrön har både drivmedel och restaurang.

ATT ANLÖPA DYRÖN (egentligen Stora Dyrön) och hoppas på gästplats i lä är inga problem. Ön har två gästhamnar, Nordhamnen och Sydhamnen, så det är bara att välja efter rådande vind. Det är bara en kort promenad mellan hamnarna och har man tur kan man lifta med en av de trehjuliga mopederna som används på ön.

Den södra hamnen har utsikter att bli en favorit. Här huserar Lina Toresson på restaurangen Linas Brygga och hon jobbar lika vant vid dieselslangen som med skopan i glassdisken. Hon är barnfödd på Dyrön och till vardags är hon räddningsledare i Göteborg.

Ostkaka, "Bohusläns nationalrätt", finns alltid på menyn på Linas brygga. Ostkakan serveras med björnbärssylt, plockad på ön och tillagad efter ett nästan hemligt recept.

Dyrön har runt 200 fastboende och det räcker för att hålla en mataffär öppen året runt.

– Missa inte Dynes ravin, ropar Lina när vi ger oss av för att klättra i bergen.

DYRÖLEDEN BYGGDES UNDER flera år av ett gäng pensionärer. De bar ut 50 ton brädor i bergen och byggde trappor och broar genom klyftor och över raviner. Leden bjuder på storartade vyer men också en del strapatser över klipporna. Nästan högst är Grinnebergets utsiktsplats, med bord och bänkar och en härlig utsikt mot Carlstens fästning på Marstrand, Åstol och angoringsfyren Pater Noster.

Här och där springer halvtama mufflonfår. Dyröns berömda bastu blir ett perfekt

avslut på en lagom krävande vandring. Här stod tidigare en enkel bastu men en stormig dag tog havet den. Bastun är öppen alla dagar och bokas via en app. Från bastun klättrar man nedför den branta trappan rätt ner i havet och känner hur hela kroppen omsluts av det salta vattnet. "Feghålan" finns i reserv om vädret kärvar.

Bastun har panoramautsikt mot farleden till Stenungsund och Wallhamn, så bli inte förvånad om ett stort lastfartyg passerar på nära håll utanför bastufönstret.

EN VAKTPOST I gult och svart bevakar infarten till Åstol. Det är en kardinalprick med gult i toppen, en sydprick, som står söder om ett grundflak i inloppet. De flesta tar pricken

Lina Toresson bjuder på hemlagad ostkaka (ägg-ost) på Linas brygga i södra hamnen på Dyrön.

på rätt sida men då och då dunsar någon på grund och får en markering på tavlan vid Åstols rökeri. För de flesta handlar det om en lättare påsegling utan större skador, men ljudet är läskigt.

Inne i hamnen är hamnvakterna i ljusblå skjorta på alerten och visar in till lediga platser. På södra sidan är det förtöjning längs bryggan, ofta i fyrdubbla led. På norra kajen är det näsan mot kajen och akterförtöjning som gäller. Det finns 75 gästplatser och alla har tillgång till el.

Den hästskeformade hamnen tar emot cirka 3 000 båtar under högsäsong. Det är en trevlig och välutrustad hamn med handelsbod, café, galleri, museum och restauranger. Drivmedel saknas, men det finns i marinan på Mossholmen i Rönnäng eller på Dyrön.

– För det mesta ligger man tryggt här, men hård vind från ost eller nordväst kan ställa till problem i norra hamnen, säger hamnkaptenen Ulf Sjöberg.

– Gå in en bit i hamnen och gör klart för tilläggning. Vänd och gå ut igen till den anvisade platsen. Försök fälla ner sprayhooden för den tar onödigt mycket vind, tipsar Ulf Sjöberg.

PÅ SEXTIOTALET VAR Åstol hemmahamn för 25 stora trålare, men nu finns det inga kvar.

På sydsidan av hamnen ligger Camilla och Joakim Lundblad tryggt förtöjda i innersta ledet. De kommer från Råå, söder om Helsingborg, och har gjort både Västkusten, Tyskland och Göta Kanal med Nostress, en Storebro Baltic 430.

Åstol är populärt med förtöjning i täta rader i hela hamnen.

Camilla och Joakim Lundblad kommer från Råå i Skåne. De besöker alltid Åstol när de är i Bohuslän.

– Vi har runt 130 distansminuter från Råå till Åstol, men vi tar det i etapper, säger Joakim.

– Den här gången gick vi först till Gilleleje i Danmark, sedan via Anholt och Varberg upp till Åstol. Vi tuffar på i 7–8 knop och har en ganska lös planering.

– Vi gillar inte Dockspot. Där kan man boka in en hamn redan i januari, så när vi med mer spontan planering kommer finns det inga lediga platser kvar, suckar Camilla.

Det går att göra långpromenad även på lilla Åstol. Ön är bara 700 meter i diameter, men över klipporna finns flera markerade gångstigar och mellan de 200 husen löper promenadstigar som stryker tätt intill husväggarna. Längst ut mot havet ligger galleristugan Den Röda Boden med konstutställningar hela sommaren.

Badpatsen på Klockarudden i väster är populär hos båtfolket. Saltvattenspoolen har en naturlig sandbotten och vatten fylls på från havet. För de modigare finns en stor skrevla där vågor från Skagerrack häftigt sköljer in.

KLÄDESHOLMEN ÄR SILLENS Ö. Det är ett samhälle som för flera hundra år sedan växte fram när sillen kom och förändrade livet på västkusten. På sextiotalet fanns här 25 konservfabriker men nu finns det bara en kvar, och den

– Vi tar in ungefär 3 000 båtar under högsäsong, säger hamnkaptenen Malte Rudström på Åstol.

ligger inte ens på Klädesholmen. Klädesholmen sill har flyttat till Rönnäng på Tjörn.

Kvar av sill på Klädesholmen är "Sillens Dag", som firas 6 juni med mycket sill på långbord och presentation av Årets sill. Storsäljaren senapssill med rökig whiskey började som Årets sill och blev en succé som fortfarande hänger med.

Gästhamnen är populär där den ligger väl skyddad men ändå tätt inpå västerhavet. Hamnen är nog en av de få på västkusten där du med bara några steg från båten kan hoppa direkt ut i havet mot horisonten. Här, vid Claes Hakes staty "Tro, hopp och kärlek" finns

badtrapporna för den som är sugen på ett morgondopp.

Under kappseglingen Tjörn Runt är klipporna en av de bästa åskådarplatserna när båtarna passerar strax inpå klipporna.

Kylens bryggrestaurang, med liten gästhamn, tog en paus under 2025 men räknar med att vara igång under säsongen 2026, med trubadurer och underhållning.

Det finns ingen affär kvar på Klädesholmen och närmaste proviantering finns i Rönnäng, 3–4 km bort. I den gamla affärslokalen finns nu en sill-outlet där man kan botanisera fritt i Klädesholmen sillsortiment och skaffa sig sin egen favorit.

Vägg i vägg med affären ligger Sillebua,

Sill-outleten på Klädesholmen.

Claes Hakes staty "Tro, hopp och kärlek" står längst ut mot västerhavet vid gästhamnen på Klädesholmen.

museet, som visar konservindustrins och fiskets historia.

Magnus Bråse, med stor erfarenhet från sillbranschen, arrangerar guidade turer på Klädesholmen. Gästhamnen är välbesökt och på live.vaderbalkongen.se visar han beläggningen i hamnen, sett från sin balkong.

DYRÖN, ÅSTOL OCH Klädesholmen. Tre öar, lika, men ändå olika. Stanna till och du blir förtjust. ☺